

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:
Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felölsszerkesztő:
Dr. SÁNDORY MIHÁLY
Kiadó laptulajdonos:
MÁRK ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2—3-ig.
Telefon: 14.

Az altruista magyar bank.

Az Országos Magyar Párt székhely-udvarhelyi nagygyűlésén elhatározta, hogy az egész magyar kisebbség nyomasztó gazdasági és pénzügyi helyzetén segített, egy országos altruista magyar bankot kell létesíteni, mely olcsó külföldi pénzforrásokat keresve, olcsó visszleszámitolási hitelt nyújtson a kisebb pénzintézeteknek s ezáltal tehermentesítse a magas kamatozású kölcsönöket bíró magyarságot.

Aki a Magyar Párt gazdasági szakosztályának ülésén részt vett, ahol ez az eszme először felvetetett, szemtanúja lehetett annak, hogy a magyar kisebbség milyen vehemens erővel követelte ezt.

Ne tévedjünk, nem azt követelte, illetve kívánta, hogy ez a kérdés a felvetett altruista magyar bank eszméjével oldódjék meg, hanem kívánta azt az igyekezetet és odaadást, amelylyel ez a kérdés bármilyen formában is megoldódjék.

A nagygyűlés után elég sok idő telt el, a Bánságban érezhető is volt egy ily irányu megmozdulás, és most ennyi idő után ha széjjel nézünk gazdasági helyzetünkön és a segíteni akaráson, megállapíthatjuk, hogy a szép idea meghalt, még mielőtt meg is született volna.

Olvassuk, hogy a Hitelszövetkezetek központi intézőbizottsága nem tartotta helyesnek az altruista magyar bank eszméjét, a kérdés megoldását csakis a hitelszövetkezetek terjedelmesebbé tételében látja keresztülvihetőnek, most meg a Bankszindikátus is ilyen értelemben szögezi le a maga álláspontját.

Emlékezzünk csak egy kicsit vissza a stabilizáció előtti időre, a külföldi kölcsönök beszívargásának idejére, mikor például Bocsányi László, a Kolozsvári Takarékszövetkezet és Hitelbank vezérigazgatója, amely intézetnek a Hitelszövetkezetekkel való nexusa közismert, a napi sajtóban oda nyilatkozott, hogy meg van oldva a székhelyföldi gazdasági krízis, mert a Hitelszövetkezetek bővebb alimentálásával a Székelyföld hozzá fog jutni az olcsóbb kamatozású kölcsönökhöz.

És mi történt ezen nagyhangú kijelentés után? Semmi, egyáltalán semmi.

Engedjék meg azok, akik a pénzügyvilág útőerén tartják a kezüket, ezek után kijelentenünk azt a meggyőződésünket, hogy igenis a komoly akarat hiányzik belőlük, mert nem elég azt kijelenteni, hogy ez, meg az a megoldás lehetetlen, hanem hogyha ők maguk találják ki egy megoldást, akkor tessék annak megvalósításán dolgozni is, ne csak maradjanak meg az elvi kijelentéseknél.

Annál is inkább mondhatjuk ezt, mivel a nyitott szeműek előtt nem titok, hogy más nemzetiségű kisebbség talál módot nemcsak arra, hogy szoros vett kisebbségi egyedeit segítse, hanem hogy még beszárhelyi sorstestvérei sorsán is milliókkal segítsen.

Hiányzik tehát a komoly akarat, hiányzik a komoly munka és még sok minden, amiről nem akarunk beszélni, és ami egy komoly elhatározásnak és kivitelnek szükséges kellékei.

És hogy mindezekből a kellő tanulságot is levonhassuk, jelentsük ki, hogy igenis mi, kicsiny emberek, teljesen a magunk erejére vagyunk utalva, csakis a mi erkölcsi és anyagi felkészültségünkben bizhatunk, mert abban a pillanatban veszítjük el a talajt lábaink alól, amelyik pillanatban mi a segítséget elvi deklarációktól, nagyhangú altruista cselekedetektől várjuk.

A kereskedelmi és iparkamarák ujjaszervezése.

A liberálisok által alkotott törvény ellen, amely a kereskedelmi és iparkamaráknak új szervezetet adott, már kezdetben sok kifogás merült fel. A kifogások jogosságát a gyakorlat mind jobban megerősítette. A szembeszökő hibákat épp e sorok írója domborította ki az Országos Magyar Pártnak 1926-ban Gyergyószentmiklóson volt nagygyűlésén tartott előadásában, mely teljes szövegében megjelent a közgazdasági szakosztály kiadványában.

A Maniu-kormány szintén belátván eme törvény fogyatékosait, ahelyett újat alkotott, amelyet a törvényhozás mind a két háza letárgyalta és megszavazott. A tárgyalásban a magyar parlamenti csoport is részt vett és felszólalók a legjobb igyekezettel törekedtek arra, hogy a törvényjavaslatból a haladott kor igényeinek megfelelő törvény kerüljön ki.

Nem volt alkalmam még, hogy a törvényt végleges szövegében teljesen megismerjem, de a hírlapi közleményekből és egyéb értesülésekből arra következtetek, hogy ez sem fog mindenben megfelelni a közóhajnak. Mégis az előbbivel szemben nagy haladást mutat. A legfőbb, hogy a kormány által kinevezett kamarai tanácsstagok csak tanácskozási joggal fognak bírni és így szavazatukkal nem lehetnek gátlói a kamarák autonóm működésének. Ez tehát haladás. Hátrány azonban az — ami értesülésem szerint a régi törvényből benne maradt — hogy a tanácsstagok választására a kerület összes választóinak a kamara székhelyére kellene menni szavazatuk leadása végett. Ha ez így van, öreg hiba és azt jelenti, hogy a választást nem az összes érdekeltek ejtik meg, hanem azoknak csak egy töredéke, amely a központhoz közelebb esik. Nem gyakorolhatja tehát minden választó ebbeli jogát, mert azt nem teheti meg mindenki, hogy pl. a marosvásárhelyi kamara körletébe tartozó több, mint tízezer választó szavazatának leadása végett Marosvásárhelyre utazzék s erre elköltsön egy-kétezer lejt, vagy többet. Még na-

gyobb sérelem mutatkozik azonban a kiskereskedőknek és kisiparosoknak a kamarában tervezett képvisellete körül. Értesülésem szerint a kamarai választások a jövő május hónap 26-án fognak megejtenni. Ennek előkészítése céljából a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara időszaki bizottsága a folyó hó elsején ülést tartott. A bizottság a kamara igazgató tanácsa választandó tagjainak számát 40-ben állapította meg, mint ahogy a feloszlott kamarában volt, minthogy a tanácsstagok számának a megállapítását a törvény a kamarákra ruházta, vagyis a jelen esetben az azokat helyettesítő időszaki bizottságokra. A lapokban történt közlés szerint a javaslatba hozott 40 tagból a nagykereskedőket képviselné 13 tag, a nagyiparosokat 12 tag, a kiskereskedőket 9 tag és a kisiparosokat 6 tag. Vagyis a nagykereskedők és nagyiparosokra javasolva van 25, a kiskereskedőkre és kisiparosokra összesen 15 igazgató tanácsos tag. Ez nagy igazságtalanság, amit szó nélkül hagyni nem lehet.

A közölt adatok szerint a kamara kerületében van:

nagykereskedő	241
nagyiparos	121
összesen:	362
a nagykereskedők évi adója	5.5 mil. L.
a nagyiparosoké	7.7 " "
összesen:	13.2 " "
kiskereskedő van	7662
kisiparos	2489
összesen:	10151
a kiskereskedők évi adója	35.5 mil. L.
a kisiparosoké	6.9 " "
összesen:	42.4 " "

A kamara kerületének eszerint van összesen 10.513 kereskedő és iparos választója. Ennek a 362 nagykereskedő és nagyiparos választó csak 3.5%-át teszi; ellenben kiskereskedők és kisiparosok 10.151-et tevő összes száma 96.5%-ot. A kamarai kerület kereskedőinek és iparosainak összes évi adója 55.6 mil. lej. Ennek a nagykereskedők és nagyiparosok 13.2 mil. L. adója 31%-át, a kiskereskedők és kisiparosok 42.4 mil. L. adója pedig 69%-át teszi. Eltekintve a választók arányszámától és csupán az általuk fizetett adót és annak arányszámait véve alapul a kamarai igazgató tanácsosok 31%-a illetné a nagykereskedőket és nagyiparosokat, 69%-a pedig a kiskereskedőket és kisiparosokat. Az időszaki bizottság megállapítása szerint azonban fordított a helyzet, mert a nagykereskedők és nagyiparosok képviselétére megállapított 25 tanácsos az egésznek 60%-át, a kiskereskedők és kisiparosok képviselétére szánt 15 tag pedig csak 40%-át teszi.

Az igazság az, hogy a képvisellete az adózás arányában, vagy legalább azt megközelítőleg állapíttassék meg. Ezt könnyű elérni anélkül, hogy a nagyüzemek képviselétére szánt 25 tag csökkentetné. Fel kell emelni a kamarai tanácsosok számát 60-ra. (Az impérium változása előtt 64 volt.) Ebből 25 álljon a nagyüzemek képviselétére, 35 pedig a kiskereskedők és kisiparosok képviselétére. A két kategória között az arány ekkor 40% és 60% leendő. Igazság szerint kerekén 30%-nak és 70%-nak kellene lenni, de úgy is meg lehet elégedni. Ezt azonban ki kell követelni.

Erre van elegendő idő, tekintettel arra, hogy a választások a lapok közlése szerint május 26-án lesznek. Gyűljenek össze legelőször a székelyudvarhelyi kereskedők és iparosok, egyszerre és egy helyre. Az érdek közös. Beszéljék meg az ügyet s tegyenek előterjesztést a kamara időszaki bizottságához és egyidejűleg az illetékes miniszterhez. Ismertessék meg a helyzetet és kérjék az igazságnak és jogosságának megfelelő képviselést. Támogatásra kérjék fel a vármegyei képviselőket és szenátorokat.

Arról is gondoskodni kell, hogy a 60%, ami az általam javasolt 60 kamarai tanácsos a kiskereskedőket és kisiparosokat megilleti, hogy osztassék meg ezek között. Szám szerint ez 36-ot tenne ki, de hogy a nagyüzemekre megállapított létszám (25) csonkítatlanul megmaradjon, a kisüzemek képviselést tegyük 35-re. Ebből viszont 23 legyen a kiskereskedő és 12 a kisiparosoké. Végül ezekből Marosvásárhelynek, mint központnak jusson 7 kereskedő és 4 iparos kam. tanácsos: a 16 kereskedő és 8 iparosból jusson a négy vármegyére 4—4, illetve 2—2 kamarai tanácsos.

Ha nem is pontosan az adózás arányszámai szerint történnék ez a megállapítás, mégis megfelelne az igazságnak és a méltányosságnak és minden törvényhatóság illendő képviselőhöz juthatna.

Nem lehet tétlenül elnézni, hogy az a helyzet álljon elő, ami a feloszlott kamaránál volt, hogy 40 választott kamarai tanácsos közül 23 marosvásárhelyi lakos volt, 11 marosmegyei. Csikmegyéből volt 2 tanácsos, Háromszék megyéből 4 és Udvarhelyvármegyéből egy sem.

Mivel a kérdés nem csak Udvarhelyvármegyét illeti, hanem mind a négy székely vármegyét, indokolt, sőt föltétlen szükséges leendő, hogy a más három vármegye, sőt Marosvásárhely kiskereskedő és kisiparos közönsége is megkerestessék az udvarhelyiek által, azzal, hogy hasonló eljárással segítsék a közös érdekű fontos ügyet sikerre.

Sz. Szakáts Péter

ny. kereskedelmi és iparkamarai főtitkár, volt szenátor.

Gondolatok

a gyergyószentmiklósi liceum f. hó 20-iki műsoros estélyéhez.

Ez az estély kikivánczik a mindennapi rendes ujsághírek szűkreszabottságából, mivel olyan jelenségeket veszünk észre a gyergyószentmiklósi liceum vezetésében, melyek felett átsiklanunk nem szabad és amelyek sok üdvös tanulságra készítetnek.

Liceumunk, melynek hallgatói zömét székely gyermekeink kellene hogy kitegyék, a multakban nem haladt abban az irányban, amely irány alkalmas lett volna ahhoz, hogy ezt az intézetet kissé közelebb hozzák szíveinkhez.

Chindea Theodor igazgatónak kellett jönnie, hogy ez a köztünk fekvő jégkéreg lassankint feloldódjék, habár Chindea igazgatónak is minden törekvése hiábavaló, hogyha az ő törekvései mellé nem áll oda törvényei és rendeletei szellemével közoktatásunk reprezentáns minisztere.

Ami az általános programot illeti, mindjárt feltűnt mindnyájunknak, hogy az egyes számok a lehető legtapintatosabban és hozzáértéssel lettek összeállítva. Határozottan kivethető volt a tanári karnak az az intenciója, hogy az egész program kultur színvonalon álljon, az előadás kifogástalan legyen, a diákság bizonyítsa kultúr színvonalát és hogy ne legyen egyetlen egy szám, vagy mozdulat is, mely miniket, itten élő kisebbségeket, érzelmeinkben vagy felfogásainkban bántana.

A liceum tanári kara teljes mértékben el is érte célját, mivel a diákság — román, magyar és német összesen — igazán szép előadást produkált, talán még jobbat is, mint amennyit tőlük vártunk.

Mikor ezt örömmel ismerjük el, eszünkbe jutnak a mult eseményei, amelyek ellen lapunkban is többször felszólaltunk, mikor a liceum diáksága nem a színpadon mutatta be ügyes-

ségét, hanem lebujokban, utcai hősködésekkel és a diákság kultur színvonalához igazán nem méltó cselekedetekkel vonta magára figyelmünket.

Mikor mi a legteljesebb mértékben elismerjük az estély kultúr nívóját, engedjessék meg nekünk annak a kijelentése, miért van az, hogy igen sokszor a kormány részéről mi nem tapasztaljuk ugyanezt az elismerést a mi kultúránkkal szemben, hanem egyes intézkedései épen a legalkalmasabbak arra, hogy a mi kultúránkat gyöngítsék, hogy a mi kultúránk holtteste fölé építsék fel a maguk kultúráját.

Honnan van az, hogy itt, ezen a kicsiny helyen, mi meg tudjuk érteni és respektálni egymás kultúráját, mi tisztán be tudjuk látni, hogy egyedül a kultura az, amelyik internacionális és amely csak egyedül alkalmas a különböző felfogású lelkek összesímitására, ellenben nem tudják ezt megérteni oda fenn, ahol pedig a leghivatottabbak lennének erre? Miért kell örökösen kultur és iskolai sérelmeinket hangoztatni, miért kell ezek eliminálását folyton követelni, mikor nem lenne szabad, hogy egy ilyen sérelem csak egyetlen egy is létezzék?!

Hogyha fenn is belátnák azt, hogy egyedül a kultura az, ami internacionális, hogy nemzetiszínű kultura nincsen, és hogy talán még az a hottentotta kultura is respektet érdemel, akkor nem lenne közöttünk az a sok ellentét, amely — bebizonyíthatólag — nem belőlünk, a népegyedekből fakad, hanem a közművelődés hivatásos intézői lelkiületéből.

S mikor mi mindezt itt elmondjuk, nem tudjuk magunkban a kérdést fel nem vetni, hogyan van az, hogy a gyergyószentmiklósi liceumban még mindig késik a magyar tagozat felállítása, amelyre pedig nemcsak törvényes rendelkezéseink és a békeszerződés intézkedései feljogosítanak, hanem Isten és ember előtti velünk született természeti igazságunk is?!

Hogy van az, hogy mikor városunk az ő székely vagyonából nagy mértékben hozzásegítette az akkori magyar államot a gimnázium felépítéséhez, hogy mikor most is székely pénz az, amely nagyban hozzájárul az iskola fenntartásához, akkor a székely szülők Isten tudja, mily nehéz verejtékkel összehozott pénzein más iskolába kell hogy vigyék gyermekeiket, mivel itt a magyar tagozat híján nem tudják a megkívánt mértékben iskoláztatni őket? Hiszen ennek az intézet felállításának a magyar éra alatt is az volt a kifejezett célja, hogy a gyergyói mendence székelysége ne kellessen drága pénzen idegenben taníttatnia gyermekeit.

Nem tudjuk, mi lehet ennek az oka, pedig úgy látjuk, hogy a mostani tanári karra mi itthon is rábizhatjuk nyugodtan gyermekeinket.

Ezekre a kérdésekre, melyek a diákság műsoros estélyének kapcsán bennünk felvetődtek, mi nem a liceum vezetőségétől kérünk feleletet; mi tőlük csak azt kérjük, különösen Chindea igazgatótól, hogy gondolkozzék ő is ezen a kérdésen, s hogyha már nemcsak az ő egyéniségével, hanem eddig tanusított egyedül helyes felfogásával is mindarra törekedik, hogy közöttünk, az uralgó nemzet és népkisebbségek között az ellentéteket megszüntesse, vegye fel programjába a magyar tagozat életrehívásának eszméjét is, hogy adják meg nekünk azt, ami minket Isten és ember előtt is jogosan megillet.

A Sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum jubiláris ünnepe.

Vettük és készsággal közöljük alábbi felhívást:

A Székely Nemzeti Múzeum folyó évben ünnepli fennállásának 50 éves fordulóját.

Ezt a nevezetes dátumot Múzeumunk méltó ünnepséggel akarja emlékeztetessé tenni, s ezért elhatározta egy tudományos és magas színvonalu emlékkönyv kiadását és azt, hogy f. évi szeptember havában jubiláris ünnepségeket rendez, és hogy a jubileumi ünnepségek örömből minél több magyar testvérünk kivegye a maga részét, azt is tervbe vettük, hogy a jubiláris ünnepségekkel kapcsolatban székely

kézműipari kiállítás (mintavásár) és terménykiállítás rendeztessék.

Hogy azonban a kézműipari kiállítás és terménykiállítás méltó módon reprezentálja a székely ipart és székely gazdasági fejlettséget, szükséges, hogy az egész Székelyföld iparosai és gazdái képviseltessék magukat a kiállításokon.

Arra kérjük tehát i. t. Cimedet, szíveskedjék a megyéjében és városában levő ipari és gazdasági szervezetekkel megtárgyalva jelen levelünket, a Székely Nemzeti Múzeum igazgatóságát legkésőbb május hó 10-ig értesíteni arról, hogy az ottani magyarság reprezentánsai, valamint az ipari és gazdasági szervezetek helyeslik-e a mellékelt programban tervezett nagyszabású jubiláris ünnepségünket és hogy számíthatunk-e és milyen mértékben az ottani iparosok és gazdák részvételére. Ezenkívül arról is tájékozódást szeretnénk nyerni, hogy a kiállításokon kívül milyen arányú látogatottságra számíthatunk az ön megyéjéből és városából.

Mindenesetre arra kérjük i. t. Cimedet, szíveskedjék azt a szép és nemes tervet pártfogásába venni s a csatolt programtervezet minden pontját megtárgyalva, szíves észrevételeit és indítványait velünk közölni. E célból szükségesnek tartanók, ha ott egy kiállítási bizottságot szerveznének, mely minden a jubiláris ünnepséggel összefüggő és az ön megyéjéről illető kérdést irányítana. Arra is szíves véleményét kérjük, hogy a csatolt programtervezet, vagy önálló indítvány alapján ki vállalkoznék annak tudományos, művészeti, irodalmi vagy ismeretterjesztő előadás tartására.

Meg fogjuk kísérelni, hogy az ünnepségekre és kiállításra kedvezményes vasuti menetjegykedvezményt szerezzünk, valamint, hogy a kiállításra szánt árak is kedvezményesen szállíttassanak.

Szíves fáradságát előre is hálásan köszönjük és szíves válasza elvartában maradunk testvéri üdvözléssel:

Sfântu-Gheorghe—Sepsiszentgyörgy, 1929. április 15-én.

Bálint Dénes,
alelnök.

Csutak Vilmos,
igazgató.

Program tervezet

a Székely Nemzeti Múzeum jubiláris ünnepségére és a székely kézműipari és terménykiállításra.

A jubiláris ünnepségek ideje: 1929. szeptember 15-től szeptember 22-ig.

A Székely Nemzeti Múzeumban ez idő alatt a rendes gyűjteményeken kívül alkalmi kiállítások is (érem, ékszer, kézimunkakiállítás stb.) láthatók lesznek.

A kézműipari kiállítás a múzeum cintermében és kiállítási barakkokban a Múzeum udvarán helyeztetnék el. (A barakkok építési költségét a kiállítók, az általuk elfoglalt hely arányában viselik.)

A terménykiállítás pedig a Székely Mikó-Kollegium termeiben és esetleg udvarán helyeztetik el.

Ugy az ipari, mint a terménykiállításnak külön rendező bizottsága lesz, melyek önállóan intézik a kiállítás ügyeit és pedig egy a tulajdonképpeni rendezési munkákat, mint a technikai munkákat is.

A kiállítási díjakból és adományokból befolyó összeg felett a Székely Nemzeti Múzeum rendelkezik, mely a tiszta jövedelem egy részéből kiállítási okleveleket és érmekeket fog szétosztani a zsűri határozata alapján.

Élszállásokról és jutányos étkezésről a külön elszállásolási bizottság gondoskodik előzetes bejelentés alapján.

Az egyes napokra a következő programot vettük tervbe:

1929. szept. 14-én este a sepsiszentgyörgyi Magyar Dalárda közreműködésével szerenádot adunk a városunkba érkezett előkelőségeknek és a Múzeum elnökének.

1929. szept. 15-én délelőtt 10 órakor a Múzeum előadótermében a Székely Nemzeti Múzeum jubiláris diszközgyűlése a következő programmal: 1. Dr. Török Andor elnök megnyitója. 2. Az összes megjelent testületek képviselői és Scoală - BCU Cluj-Napoca.

magánosok üdvözlük a Muzeumot. 3. Csutak Vilmos muzeumi igazgató beszámol a muzeum félszázados működéséről. 4. Elnök a diszközügyűlést bezárja.

1929. szept. 15-én délelőtt fél 12 órakor az iparkiallítás ünnepélyes megnyitása.

1929. szept. 15-én délután fél 1 órakor a terménykiállítás megnyitása.

Szept. 15-én Délben 1 órakor bankett a kollegium tornacsarnokában.

Szept. 15-én este 9 órakor diszhangverseny a városi színházteremben. Előadást tart Benedek Elek és különböző művészi zeneszámok. Székely dalokat énekel Sz. Ferenczi Zsizi urasszony stb.

Szept. 16-án kézdivásárhelyi nap. Délután 6 órakor előadás a Muzeum előadótermében. A műsort a kézdivásárhelyiek állítják össze.

Szept. 17-én délután 6 órakor csikszeredai nap. A műsort a csikszeredaiak állítják össze.

Szept. 18-án délután 6 órakor gyergyószentmiklósi nap. A műsort a gyergyószentmiklósiak állítják össze.

Szept. 19-én délután 6 órakor székelyudvarhelyi nap. A műsort az udvarhelyiek állítják össze.

Szept. 20-án délután 6 órakor az ipartestületek napja. A műsort az ipartestületek állítják össze.

Szept. 21-én, szombaton este 9 órakor a kolozsvári székely társaság és a brassói székely társaság napja, melyek a műsort közösen állítják össze.

Szept. 22-én délelőtt 11 órakor a székely nőegyletek és nőszövetségek délelőtti, melynek végeztével a muzeumi ünnepségek beáruznak.

Ezeket kívül az ipari és gazdasági testületeknek rendelkezésükre áll a muzeum előadóterme, minden délelőtt 11 órakor ismeretterjesztő előadások céljából.

A nagyszabású ünnepségre felhívjuk egyesületeink és a magánosok figyelmét azzal, hogy aki bármit is kiállítani akar, vagy előadást szándékozik tartani, úgy ebbeli szándékát a kiállítani szándékolta tárgyak, vagy előadása tárgyának megnevezésével szerkesztőségünkhez bejelenteni sziveskedjék.

Nemes versengés.

„Jó kezdetnek jó a vége“, úgy kell legyen, mert a folytatás nagyon jó. Az csak természetes, hogy Szárhegyről van szó.

A Gyergyói Ujság hasábjain két ízben is ismerttettem a község és közbirtokosság nagyszabású — ez évi — építkezéseit, melyek kezdetnek igen sokat ígérő, nemes megmozdulásoknak bizonyultak. Nem eléggé csodálható folytatás a Franciskánus barátok majdnem félmilliónyi harangbeszerzésének története, melyek pünkösdi harmadnapján lesznek felszentelve. Most aztán egy újabb nagyszabású mozgalom indult meg, mely méltán sorakozhatik a többi nagy alkotások mellé.

A szárhegyi Ipartestület alig félétvezed megalkulása után ugyancsak nagy fába vágta fejszéjét, „Testületi székházat“ épít. Azt mondhatná valaki, nem nagy kunszt építtetni, ha megvan a pénz hozzá, de itt éppen az a kunszt, hogy a mintegy félmillió lejt kitevő építkezéshez mindössze 60 000 lej készpénzzel rendelkeznek, melyet önmaguk adta működvelői előadásokból hoztak össze. S hogy mindezek dacára is ez évben állni fog a tervezett székház, az több, mint bizonyos, mert az ambíció oly nagy, mely építésre sarkalta az iparosokat, hogy valósággal fanatizálta őket. Barabás Gergely kőfaragó műszaki és Márdirosz Gyula elnöki vezetése mellett maguk az iparosok bányásszák, robbantják, fuvarozzák a szükséges követ, melyet az egyházközség díjmentesen bocsájtott rendelkezésre bányájában a testületnek.

Általános sztrájkba léptek iparukkal szemben az iparosok, mindenki a Székházon munkálkodik. Fundamentumot ásnak, töltenek, építenek, még a hangyák, a méhek sem produkálhatnak különbet. Milyen más volna jelenlegi siralmas nemzeti életünk, ha minden más társadalmi csoportunk hasonló megmozdulásokra lenne képes. Ha nem egymás elleni fondorko-

dásban, ellenségeskedésben morzsolnák le napjainkat. Sovinizmus, elfogultság, csodálattal állana meg előttünk, belátna, hogy mi respektálandó erő vagyunk, amellyel számolni lehet, számolni kell.

A székház áll egy nagyteremből, mely falusi viszonylatban elég nagy méretű 7×12 m., ezenkívül lesz még 5 külön helyisége. A jelenlegi 80 önálló iparosnak bőven elég, azonban felépíteni nagyon sok. Sok, de csak látszólag, mert az itteni különböző társadalmi csoportok nagy megértéssel vannak az építkezéssel szemben és így a nemes építkezési akció győzedelmeskedni fog.

Az építkezéshez ez ideig a következő kifejezett hozzájárulások történtek, melyek nem véglegesek, illetve csak örvendetes kezdések, melyek a következő számokban tetemesen kibővülve fognak ismertetni.

Az egyház ingyen adja bányájából a szükséges követ. Beeze Károly test. pénzt. 2000 lej, Czibalmos Viktor 2000 drb. fedőcserép, Márdirosz Gyula elnök 1500 lej, Angi Mihály szabó 1000 lej, Ferenczy István szabó 1000 lej, Lőrincz Károly 500 lej és 5 napi egyfogatos fuvar, Páll Antal Ignác birtokos 1000 lej, Zakariás Jenő k. fűző 1000 lej. Az összes ajtó és ablakokat az asztalosok adják. Az építkezésnél előforduló kovácsmunkát kovácsok díjtalanul végzik. Reif Nándor kőműves társaival a fundamentum építését díjtalanul végzi. Cipészek és szabók kézimunkával, fuvarral és készpénzzel járulnak hozzá. Ácsmunkát az ácsok díjtalanul végzik.

Eddig tart a kifejezett adakozás, azonban a nekibuzdulás oly nagy, hogy a Gyergyói Ujság előzetes engedélyét már ez alkalommal kikerve, még sok nemes adakozót fogunk kimutatni b. hasábjain.

Az 1929. év Szárhegy község életében valóban a megújulás, a jövő megalapozásának renesszánsza.

Angi Balázs.

Hangverseny április 30-án.

A Gyergyószentmiklóson alakulóban lévő „Schubert“ Zene- és Dalegyesület 1929. április 30-án, kedden az „Urania-Mozgósínház“ termében este 9 órai kezdettel zenekari hangversenyt rendez a következő műsorral:

1. Schubert: H-moll szimfonia (befejezetlen: a) Allegro moderato, b) Andante con moto. Előadja: az egyesület zenekara. Vezényel Vákár László.

2. A zenéről: Vajda Lászlóné.

3. Mozart: Szerenád. Vonósnégyes. a) Allegro, b) Andante, c) Menuetto, d) Allegro. Előadja: Vajda László (I. hegedű), dr. Lázár Péter (II. hegedű), Kiss József (brácsa), Vajda Lászlóné (gordonka).

4. a) Tarnay—Kiss József: Ó miért oly későn... b) Schumann—Heine: Áus alten Märchen. Éneklő: Vákár László. Zongorán kíséri Demeter Róbertné.

5. Kéler Béla: Magyar vigjátéknyitány. Op. 108. Előadja: az egyesület zenekara. Vezényel Vákár László.

Tekintettel a nívós műsorra és nem legutolsó sorban az alacsony helyárakra, remélhető, hogy a zenekedvelő közönség teljes számban megjelenik. A „Schubert“ Zene- és Dalegyesület ugyanis népszerűsíteni akarván hangversenyeit, a helyárakat 50 és 20 lejben állapította meg.

HIREK.

— A Magyar Párt bukaresti irodája Str. Poincare 28. sz. alól Str. Transylvaniei 6. sz. alá költözött, levelezése tehát ez újabb címre irányítandó.

— Halálozás. Erzsébetvárosi Szentpétery Béláné szül. Török József életének 58-ik évében f. hó 21-én Gyergyószentmiklóson elhunyt. Temetése f. hó 23-án volt nagy részvét mellett.

— A Gyergyószentmiklósi Református Egyházközség gondnoki hivatala ez uton hozza a hívek tudomására, hogy a rendes lelkészé megválasztott Simon Dezső aa. eltávoztával megüresedett segédlelkészi állásra a főtiszteletű Püspök ur öméltsága Kovács Pál atyánkfíát kegyeskedett kinevezni, aki hivatalát e héten foglalta el és a f. hó 28-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartandó istentiszteleten fogja beköszöntő szentbeszédét elmondani.

Az Egyházközség ez ünnepélyes alkalomra a különböző felekezetek képviselőit atyafiságos szeretettel hívja meg.

— A gyergyószentmiklósi Leányklub jövő heti teaestjét a „Schubert“ dal- és zeneegylet keddi hangversenye miatt szerdára, május hó 1-ére tette át.

— A Gyergyószentmiklós—békási törvényhatósági utszakasz javítási munkálatai. A vármegyei államépítészeti hivatal f. évi május 23-án d. e. 10 órakor nyilvános árverésen vállalatba adja:

1. A Gyergyószentmiklós—békási törvényhatósági ut 10—16 km. szakaszán korlátépítés munkálatait; költségvetés összege: 60.300 lej.

2. Az ugyanezen utvonal 23900—24059 km. szakaszán töltési munkálatok kiegészítését; költségvetés összege: 335.000 lej.

Zárt írásbeli ajánlatok a törvényes biztosítékkal együtt a vármegyei államépítészeti hivatalhoz nyújtandók be, ahol a részletes feltételek is megtudhatók.

— Vállalatbaadás: Szárhegy község f. év május 15-én d. u. 3 órakor nyilvános árverésen vállalatba adja 16 drb., a község belterületén létesítendő hid építési munkálatait. Költségvetés összege: 944.695 lej 74 bani.

— Utolsó alkalom az állampolgársági ügyek rendezésére. Ismeretes az a sok utánjárás és kellemetlenség, amely abból származott, hogy polgárságunk egy része annak idején elmulasztotta jelentkezni az állampolgárok névjegyzékébe való felvételre. A miniszter most rendeletet adott ki, hogy ezeknek az állampolgársági ügye utólag rendezhető legyen. Ismételt felhívjuk a figyelmet, hogy mindazok, akik annak idején az állampolgári listákból kimaradtak, sürgősen jelentkezzenek irataikkal az államrendőrségnél, hogy ügyük végre rendezve legyen.

— Nagystilű lólopás. Nem közönséges eset híre nyargalta be Szárhegy utcáit folyó hó 10-én reggel. A mezőszélen lakó Deák Ignác és Péternek e napra virradóra istállóikból ez ideig még teljesen ismeretlen tettesek ellopták kenyérszerző lovaikat. Hogy a lopás nagyobb stílus, a kár teljesebb legyen, a lovakkal együtt elvitték a teljes hámszereket is gyeplőstül együtt. A két kispazda most teljes tehetetlenségre van kárhóztatva, minden vagyonuk, melyet hasznosíthattak, a két-két igás ló és felszereléséből állott. A bevezetett nyomozás, bár a legmodernebb eszközöket — az autót — is igénybe vették, ez ideig még sikertelen. A lopás végrehajtása, és hogy a nyomozás eddig semmi eredményt felmutatni nem tudott, a község lakos-

Értesítés.

Az összes gyergyószentmiklósi pénztintézetek közös megállapodással — melyhez a Ditrói Takarékpénztár r. t. is csatlakozott —

**május hó 1-étől október 1-ig,
d. e. 8 órától déli 1 óráig**

fognak ügyfeleik részére pénztári órát tartani.

Gyergyószentmiklós, 1929. április 26.

ságában azt a gyanút ébresztette, hogy jóelőre kieszt lopásról van szó, elkövetői pedig alaposan ismerősök lehettek a helyzettel. Ebből joggal tételezi fel a lakosság azt is, hogy a tolvajoknak segítőtársa van a községben.

Szárhegy község nemes lelkületére vall, hogy a két káros székely gazda pillanatnyi segítségére a községben társadalmi akciót indított.

— **Kedvezmények a májusi budapesti min-tavására.** A kereskedelmi kamara közli: A május 4—13 között tartandó Budapesti Nemzetközi Vásárra utazó: 1. a magyar határt vizum nélkül lépheti át s a vizumot a rendes ár $\frac{1}{3}$ -áért utólag a vásár területén szerezheti be; 2. a magyar vonatokon menet-jövet 50%-os díjke-dvezménnyel utazhatnak még akkor is, ha a visz-szaútazás nem azon a vasútvonalon vezetett határállomáson fog történni, amelyen Magyaror-szágba lépett; 3. a román vasuton jövet szin-tén 50%-os díjke-dvezménnyel utazhatnak; 4. a vásár területére bármikor ingyenesen léphet be s végül 5. lakást biztosíthat magának, ha a vá-sár valamelyik tb. képviselőjénél, többek között a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara főtitkáranál 120 lejért vásárigazolványt vásárol. A vidéken lakók megrendelése csak akkor ve-hető figyelembe, ha úgy az igazolvány ára, mint a postaköltség (ajánlott levél díja) előre bekü-lődik.

* Egy tizenegy soros vetőgép, két gereb-lyezőgép, egy kaszálógép és egyéb gazdasági gépek olcsó áron eladók Császár Istvánnál Toplica. 2-4

* **Eladó belsőség Szárhegyen.** Szárhegyen, a piac közelében, eladó egy teljesen modern gazdasági épületekkel felszerelt lakótelek. A te-lek 6 rekeszes sertésólával, kifutójával, sertés-tenyésztésre is nagyon alkalmas, de alkalmas tűzfalal, boltívesen, cementesen, páncélaajtókkal ellátott magtárával — melybe több vagon ter-ményt lehet elhelyezni — terményraktárnak is. Megfelelő ár esetén a gazdasági épületek a te-lektől különválóan is eladók. Bővebb felvilágo-sítással a Gyergyói Ujság kiadóhivatala szolgál. 1

* **Kiadó lakás.** A Serfőző Aggház-utcában egy 4 szoba, konyha, kamrából álló lakás, va-lamint egy borpince kiadó. Cim a kiadóhiva-talban.

* **Modern párisi háló és pizsamához reg-geli,** valamint fűrdő cipőket bármilyen mara-dék kelméből készít Jakab Istvánné Gyergyó-szentmiklóson Liceummal szemben, házszám 5. 4-3

* **Ideiglenes irodai állást keres** liceumi nyolc osztályt végzett fiatalember. Cim a kiadó-ban. 8-3

Toplicai hírek.

— **Gyermekek a jeges árban.** A napokban Galócás felől a Maros megáradt víz hulláma egy faladát hömpölygetett. A ládából síró hang ütötte meg a járó-kelő román asszonyok fülét, akik ki akarták fogni, de nem tudták megközelíteni a nagy víz és jég táblák miatt. A vízár tovább sodorta a ládát. A Maros hidján halászó emberek a horgok segítségével kiemel-ték a szennyes víz által hajtott uszó ládikát. Fel-bontották és meglepetésükre egy 3 éves fiucs-kát vettek ki abból. A kis fiú viaszkos vászonba szorosan begöngyölve feküdt, a hideg víz ké-nye-kedve szerint lóbálta s ő tehetetlenül dide-regve sirdogált.

Kiemelés után bevitték a rendőrségre, ahol elmondta, hogy Galócás községi, megmondta hogy hívják és kik a szülői.

Szülői miatta összevesztek, s hogy édes-anyja szabaduljon tőle, ládába csomagolva a Maros folyóra tette. A gyereket Marosvásár-helyre a menházba szállították s szülői ellen megindították az eljárást.

— **Dr. Farkas** hirneves orvos újból váro-sunkba költözött és rendeléseit megkezdte. A derék orvos visszatérte ismerősei között általá-nos örömet váltott ki.

— **Kivándorolt.** Windischman Péter, vá-ro-sunk szülőtte, volt kereskedő, miután anya-gilag tönkrement, tönkrement, Dél-Amerika Argentínia országába vándorolt ki, hogy szeren-

cséjét kipróbálva, népes családját az anyagi gondoktól megszabadítsa.

* **Bozsejovszky Gusztáv főgépész az Ofá-nál** elvállalja mindennemű és fajtájú gépek javi-tását, munkába indítását.

Bozsejovszky Gusztáv főgépésznek úgy egyénisége, mint munkaadó gazdájának: az Ofa vezetőségének is szaktudása érinti elismerése biztos garancia arra, hogy vállalt munkájának a legteljesebb mértékben meg fog felelni.

Az Uránia mozgó hírei.

A következő hét a szenzációk jegyében zajlik le. A mozi vezetőségének minden törek-vése a legjobbnak, legszebbnek és legnemesebb-nek nyújtása, sikerrel járt. Világvárosi viszony-latokban is különleges élményt nyújtó film-pro-dukciók kerülnek vetítésre, melyeknek dióhéj-ban való ismertetését az alábbiakban adjuk:

Május 1-én, a világ proletárjainak nagy ünnepe, szerdán délután és este, és csütörtök-ön este a Fox filmgyár superprodukción, a **Virradatot** vetíti a mozi. Az ember sors-tragédiák balladája e film, mely Sudermannak az élet mélységeiből merített hatalmas témája után pszichoanalitikus életregényéből lett át-dolgozva. Egy amerikai farmer a bűnös nagy-város démonjának karmai közé jut — elköveti a legszörnyűbbet, hitvesgyilkossá lesz. Lekli-furdalásokkal meggyötört élet, álmatlanul eltöl-tött éjszakák, egy kálváriás életnek minden szörnyűsége zúdul a meggyötört ember lelkére. A sors azonban kegyes s az előmlő nap suga-rai a tengerből élve menekült asszony és a bün-bánattal visszatért férj boldog családi otthonára vetíti sugarait, míg a démon eltűnik a világ-város szennyes fertőjében. Janet Gaynor és Georg O'Brien művészetük legjavát nyújtják, a rendező Murnau pedig e film meg-alkotásával fölülmulta önmagát.

Szombaton, vasárnap és hétfőn, 4., 5. és 6-án három napon át vetítjük az emberi könny és az emberi vér nagy eposzát, az **Elsodort embert**. Azt is mondhatnók, hogy a filmek filmje, egy fogalom, amelynek tökéletes inter-pretálója a könnyek művésze Emil Jan-nings. A Madame Dubarry, a Danton és a Faust halhatatlan hőse minden eddigi sikerét elhomályosítva, olyat produkált, mely már a tökéletesség határmegyéjén mozog. A film-rendező királya, Mr. Griffith uralma alatt a film kimerítette a fejlett technikai élet minden le-hetőségét s csodákat produkált. E film azonban nem kápráztatni kíván, hanem a legegyszerűbb eszközökkel, de esztétikai hatalmának ezerféle orchesterén át kíván százszázalékos művészi hatást. E filmről mesélik, — és ez karakterizálja legszínesebben — hogy kolozsvári bemutatója után az emberek 24 órára jobbak lettek.

A filmet Mr. Victor Fleming ren-dezte, megalkotva az emberi sors bizonytalan-ságának film-költeményét. A gyár, Paramoun-ték milliárdokat öltek bele, de ez a mammut-befektetés a világ legrentábilisabb üzletének bi-zonyult. A mozik az előadás jogáért minden pénzt megadnak, s a helyi mozi is csak kivé-teles nagy áldozatok árán jutott hozzá. Ennek dacára a helyi árak csak mérsékelten lesznek emelve.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Folyó év és hó 14-én a „Gyergyói Ujság”-ban Balázs Béla Amerika Első Biztosító Társaság és Bank Turda, életbiztosítási ügynök személyére vonatkozólag közzétett felhívást megváltoztatom, mivel a tanukihallgatás rend-jén bebizonyítást nyert az a körülmény, hogy Balázs Béla a Biztosító Társaság megbízásá-ból járt el és a felelősség az okozott károkért csak a Biztosító Társaságot terheli és az ő ré-széről nem látszik fennforogni az a tény, hogy ő a biztosított egyéneket félrevezette és meg-károsította volna.

Gheorgheni, 1929. április 26.

Cotta,
primpretor.

Primăria comunei urbane Gheorgheni.

No. 1339/1929.

Hirdetmény.

Gheorgheni város Tanácsa a vá-ro-si ingatlanok haszonbérbeadását 1929. évi május 5-én délelőtt 10 órakor tartja a városházán.

Gheorgheni, 1929. március 26-án.

Primar: Șeful. Serv. Adm.:
Dr. Benke. Gociman.

Politia Orașului Gheorgheni.

No. 1853/1929.

Hirdetmény.

A belügyminisztériumnak 1929. március hó 5-én kelt 14284. S. számú körrendelete alap-ján:

Felhívjuk a város területén tartózkodó mindazon polgárokat, kik okmányok nélkül tar-tózkodnak a város területén anélkül, hogy állam-polgársági joguk érvényesítve volna és így az állampolgársági lajstromba felvéve nincsenek, de állampolgári jogaik érvényesítéséhez ragasz-kodnak, legrövidebb időn belül jelentkezzenek naponta a hivatalos órák alatt az államrendőr-ségen, hol pontos utbaigazítást fognak nyerni jogaik miként való érvényesítése tárgyában.

Gheorgheni, 22 Aprilie 1929.

Politai:
Netoțianu.

Director:
V. Hrior.

Horny-féle árnyékolt

**Neutrowox,
Telefunken,
Schaleco és
Kramolin**

nagy teljesítményű

rádió apparátok,

valamint hang-szórók és min-dennemű rádió alkatrészek

8-3

részletfizetésre is kaphatók

Berkovitsnál, Gheorgheni, Főter.

Aragonit disztárgyak Sándorynál.

**Mondhatnak,
irhatnak,**

amit csak akarnak

a

Singer varrógépek

mégis

a legjobbak.

**Üzlet: Gheorgheni
Piața Reg. Maria 10.**

**Aki valamit venni vagy eladni
akar, hirdesse a**

„Gyergyói Ujság”-ban.

Elsőrendű

külföldi márkájú

rakettek

1929-es töltésű

l a b d á k.

**Rakett-prés, olaj, lakk
és napellenzők
kaphatók**

4-4

**BERKOVITSNÁL.
GHEORGHENI, FŐTÉR.**